

УДК 330.341.1

Є.С. НЕСЕНЮК, доктор філософії з економіки, асистент
Київський національний університет технологій та дизайну
Київ, Україна

В. В. СЛОНОПАС, аспірант
Київський національний університет технологій та дизайну
Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР

Соціально орієнтоване підприємництво стає дедалі важливішим елементом економічного розвитку сучасної України. Зміни у глобальній економіці, поглиблення інтеграційних процесів, посилення запитів суспільства на вирішення соціальних проблем формують нові вимоги до підприємницької діяльності, зокрема – її соціальної відповідальності. В умовах інтегрованих структур формування підприємницьких підходів, які орієнтуються не лише на прибуток, але й на суспільну користь, набуває системного характеру.

У реаліях України інтегровані структури виступають не тільки економічними, але й соціальними агентами змін. Вони створюють середовище, в якому підприємницькі ініціативи природно пов'язуються із завданнями соціального розвитку, охорони довкілля, підвищення якості життя населення. Соціальне підприємництво в такому контексті перестає бути нішевим явищем або волонтерською діяльністю й перетворюється на конкурентоспроможну економічну модель, що має власні механізми відтворення та масштабування.

Формування соціально орієнтованого підприємництва у структурованому економічному просторі вимагає глибокої переорієнтації бізнес-стратегій. Замість домінування короткострокових фінансових інтересів поступово зміцнюється парадигма сталого розвитку, яка включає соціальне партнерство, етичну відповідальність, інклюзивність і підтримку вразливих груп населення. Інтегровані структури, будучи об'єднаннями підприємств, фінансово-промислових груп, кластерів або територіальних громад, слугують платформами для розгортання інноваційних практик у сфері соціального підприємництва.

Важливою передумовою успішного розвитку соціально орієнтованого підприємництва стає створення сприятливого інституційного середовища. Наявність чітких правил гри, механізмів підтримки ініціатив, можливостей для доступу до фінансування й консалтингу визначає межі можливого для соціальних підприємців. В умовах інтеграційних процесів на регіональному та національному рівнях відбувається узгодження інтересів різних акторів розвитку: держави, бізнесу, громадянського суспільства. Зазначене забезпечує мультиплікаційний ефект від реалізації соціальних проектів і стимулює поширення принципів корпоративної соціальної відповідальності [1-2].

Формування нової культури підприємництва пов'язане також із трансформацією суспільних очікувань. В українському соціумі поступово зростає запит на етичність бізнесу, прозорість його діяльності, чітку соціальну місію. Підприємства, які інтегрують ці цінності у свою операційну діяльність, отримують стратегічні переваги: зміцнюють довіру клієнтів,

приваблюють інвестиції, формують позитивний імідж на ринку. Таким чином, соціальна орієнтація перестає сприйматися як альтруїстичне навантаження на бізнес і розглядається як дієвий інструмент побудови довгострокової конкурентоспроможності.

Важливим аспектом є і розвиток людського капіталу в інтегрованих структурах. Підприємства, які реалізують соціальні проекти, інвестують у професійний розвиток своїх працівників, підтримують інклюзивність та різноманіття, впроваджують практики добробуту на робочих місцях. Така стратегія дозволяє не лише підвищити продуктивність праці, але й створити соціально стійке середовище, яке активно підтримує внутрішню інноваційність та ініціативність.

Ураховуючи сучасні глобальні виклики, формування соціально орієнтованого підприємництва в інтегрованих структурах України є не лише бажаним напрямом розвитку, але й нагальною необхідністю. Пандемія COVID-19, війна, енергетичні та екологічні кризи оголили вразливість традиційних бізнес-моделей та підсилили роль соціальної відповідальності в системі економічних координат.

На тлі цих процесів саме інтегровані структури можуть забезпечити масштабування позитивних практик, транслювати стандарти соціально орієнтованої економіки та прискорити перехід до нової моделі економічного розвитку, в центрі якої стоятиме людина, її добробут та права. Стратегічним викликом є перехід від декларативних підходів до реальної інтеграції соціальних цілей у бізнес-стратегії, що передбачає зміну мислення як підприємців, так і споживачів.

Отже, формування соціально орієнтованого підприємництва в умовах інтегрованих структур України є комплексним процесом, що охоплює трансформацію економічних, соціальних та культурних аспектів суспільного життя. Його успішна реалізація вимагатиме гармонійної взаємодії державної політики, бізнес-середовища та громадянського суспільства, створення нових інституційних механізмів і розвитку культури соціальної відповідальності на всіх рівнях. Системні зміни в підприємницькому середовищі свідчать про те, що орієнтація на соціальні цінності поступово стає невід'ємною складовою конкурентної стратегії бізнесу. Інтегровані структури, виступаючи носіями інновацій і платформами для кооперації різних секторів економіки, формують нову якість взаємодії між бізнесом, громадянським суспільством і державою. Завдяки їхній діяльності з'являються сприятливі умови для поширення соціальних ініціатив, підвищення інклюзивності економічних процесів та розширення можливостей для розвитку людського капіталу. Еволюція суспільних очікувань щодо етичності підприємницької діяльності змінює саму природу економічної мотивації: дедалі більше компаній вбачають у соціальній орієнтації не лише інструмент іміджевого позиціонування, а й дієвий ресурс для довгострокового зростання і стійкості в умовах постійних глобальних викликів. Успішна інтеграція соціальних принципів у підприємницькі стратегії потребує розвитку інституційного середовища, підтримки на державному рівні, формування культури відповідальності та інноваційного мислення. Лише за умови комплексного підходу можливе закріплення соціально орієнтованого підприємництва як важливого сегмента сучасної української економіки.

Отже, формування соціально орієнтованого підприємництва є не лише наслідком інтеграційних процесів, а й їхнім каталізатором, що сприяє побудові більш справедливого, інклюзивного та стійкого суспільства.

Література

1. Васильчак, С. В., Гнатенко, І. А., Жовніренко, О. В., & Рубежанська, В. О. (2021). Моделювання інноваційної системи управління національною економікою: формування фінансового та людського капіталу. *Ефективна економіка*, (8).
2. Гнатенко, І. А. (2021). Моделювання сценаріїв стійкого розвитку підприємств в умовах глобалізації та діджиталізації: управлінський аспект. *Інвестиції: практика та досвід*, (16), 20-25.